

Začala CHRÍPKOVÁ SEZÓNA

Kto je v ohrození?

Chríпка už začala úradovať. Kvôli nej už zatvárajú školy a nemocnice obmedzujú návštevnosť. Kto je najviac ohrozený a ako sa chrániť?

Napriek tomu, že je chrípka často zamieňaná s bežným prechladnutím, podľa odborníkov ide o ne-

bezpečné a potenciálne smrteľné ochorenie. Pre skupinu seniorov ako aj pre chronicky chorých pacientov s oslabenou imunitou, ktorí sú navyše vystavení vyššiemu riziku nákazy v dôsledku častých hospitalizácií a návštev lekára, môže mať chrípka fatálne dôsledky. Úrad verejného zdravotníctva uvádza, že chrípka je veľmi časté a vysoko infekčné vírusové ochorenie. „Jeho pôvodcom je vírus chrípky a zdrojom nákazy je infikovaný človek. Inkubačný čas (čas, ktorý uplynie od

nakazenia sa po objavení sa prvých príznakov ochorenia) je 1 - 3 dni,“ uvádza úrad. Vírus chrípky sa ľahko šíri priamym kontaktom, najčastejšie kvapčkovou infekciou (teda prostredníctvom kvapôčok a aerosólu, ktoré sa uvoľňujú z tela choreho pri kýchaní, kašľaní, ale aj rozprávaní). Prenos je možný aj kontaminovanými predmetmi, ktoré chorý používa, alebo povrchmi, ktorých sa dotýka (napríklad kľučky, ruky nákupných vozíkov, držadlá vo vozidlách hromadnej dopravy

a podobne). Vstupnou bránou pre vírus chrípky sú horné dýchacie cesty a očné spojivky.

Aká bude nastávajúca chrípková sezóna?

Podľa hlavného hygienika Jána Mikasa sa priebeh nastávajúcej chrípkovej sezóny na severnej

Príznaky chrípky:

Nastupujú náhle a sú intenzívne, pričom môžu pretrvávajúť až dva týždne.

- horúčka (obvykle nad 38 stupňov Celzia),
- pocit horúčky a/alebo zimnice,
- bolesť hrdla,
- suchý, dráždivý kašeľ,
- upchatý nos,
- bolesti hlavy, svalov, kĺbov
- strata chuti do jedla,
- silná únava a celková fyzická vyčerpanosť.

s ochorením chrípky na celom svete súvisí 3–5 miliónov prípadov závažných ochorení a až 650-tisíc úmrtí ročne.

Chrípka môže mať veľmi ťažký priebeh, spôsobíť vážne zdravotné komplikácie, viesť k trvalým zdravotným následkom a spôsobíť smrť. Môže viesť k zápalom pľúc, zlyhaniu dýchania či zápalovým ochoreniam srdca. Pacientom sa v dôsledku vírusovej infekcie môžu zhoršiť chronické zdravotné ťažkosti alebo ich môže postihnúť syndróm akútnej respiračnej tiesne.

Očkovanie chráni seniorov aj pacientov

Početnou skupinou chronicky chorých, pre ktorých chrípka predstavuje zvýšenú hrozbu, sú pacienti so srdcovými problémami, onkologickými, reumatologickými, pľúcnymi, s diabetom a pod. Pritom vakcína proti chrípke pre rok 2023 na južnej pologuli znížila riziko hospitalizácií súvisiacich s chrípkou o približne 52 %, kde obvyklá chrípková sezóna trvá od marca do septembra. Tieto údaje pochádzajú z analýzy údajov pacientov hospitalizovaných s vážnymi akútnymi respiračnými infekciami v piatich krajinách. Cirkulujúce vírusy chrípky boli geneticky podobné tým, ktoré sú zahrnuté vo vakcínach proti chrípke pre obdobie 2023–24 na severnej pologuli.

Najnovšie analýzy dát na Slovensku odhaľujú, že chronicky chorí pacienti sa u nás dostatočne nechránia pred chrípkou a riskujú závažné komplikácie svojho ochorenia. „Najväčšiu skupinu chronicky chorých v našej analýze tvorili diabetici s počtom 245-tisíc, pacienti s onkologickým ochorením tvorili skupinu 87-tisíc osôb,“ hovorí Petra Ištokovičová, analytička Inštitútu zdravotníckych analýz ministerstva zdravotníctva.

Slováci zanedbávajú prevenciu

Alarmujúci je počet osôb, ktoré boli v roku 2022 na Slovensku chránené pred chrípkou očkovaním. Bolo to len 4,8 % populácie. „Znepokojuje nás hlboký prepád v zaočkovanosťi osôb nad 59 rokov. Vlni sa proti chrípke zaočkovalo len 5,6 % seniorov. V porovnaní s prechádzajúcou sezónou klesla zaočkovanosť v tejto vekovej skupine o 7,3 %, čo je o 98 015 zaočkovaných osôb menej,“ uvádza profesorka Zuzana Kríštúfková, prezidentka Slovenskej epidemiologickej a vakcinologickej spoločnosti. Pritom ide podľa nej o najrizikovejšiu a najzraniteľnejšiu skupinu, ktorá je náchylná na závažné komplikácie spojené s chrípkou a zhoršenie základného ochorenia následkom chrípky. „Len pre porovnanie, v poslednej chrípkovej sezóne (2022/23) sa v Austrálii zaočkovalo 66 % osôb v seniorskom veku, vo Švédsku 70 % a v Spojenom Kráľovstve 80,9 % populácie,“ dodáva Kríštúfková.

pologuli (a teda aj na Slovensku) obvykle odhaduje aj s ohľadom na vývoj na južnej pologuli. „Tam sa totiž chrípková sezóna prekrýva s „európskymi“ letnými mesiacmi a zväčša vrcholí v auguste. Odborníci počas leta pozorne sledujú dianie v krajinách, ako je napr. Austrália, čím získajú indicie o možnom priebehu sezóny počas nasledujúcej zimy na severnej pologuli,“ uvádza Mílas. Scenár z južnej pologule sa podľa neho síce na severe nemusia naplniť, no vytvárajú priestor na prípravu.

Preto napríklad austrálska sezóna, ktorá sa práve končí, indikuje, čo sa môže udiť v našich zemepisných šírkach. Epidemiológovia sledujú cirkulujúce vírusy, vývoj sezóny, vekové skupiny najviac postihnuté chrípkou ako aj to, ako dobre fungujú vakcíny.

Tento rok sa chrípková sezóna v Austrálii začala skôr ako obvykle a s prudkým nástupom. V priebehu chrípkovej epidémie v Austrálii zaznamenali zvýšený výskyt ťažkých priebehov chrípky najmä u detí. Zo všetkých hospitalizovaných osôb s potvrdenou chrípkou bolo 72 % detí mladších ako 16 rokov, 17 % boli dospelí vo veku 16 až 64 rokov a 11 % boli dospelí vo veku 65 rokov alebo starší.

Ide o smrteľné ochorenie

Chrípka nie je vôbec banálne ochorenie. Podľa WHO (Svetová zdravotnícka organizácia)

Foto: Shutterstock (B)